

Porabje

TEDNIK SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Monošter, 13. februarja 2020 - Leto XXX, št. 7

stran 2-3

»ČE SI SREČEN ALI V STISKI, ZAPOJ PO DOMAČE«

FORUM ZAGOVORNICE NA GORNEJM SENIKU
stran 6

DJA SEM NA TAU SLUŽILA...
stran 8

DUGI DEN PRED NAJDUGŠOV NOČJAV
stran 9

V dvorani kraljuje popolna tema, ki jo predira le svetloba drobnih sveč... Od nekod daleč se sliši nerazločljiv

zvočni posnetki (med drugimi pozdrav z začetka lanske decembrske mladinske oddaje »Porabski mlajši« na Radiu

cista in pesnika.

In so se že vrstile Prešernove pesnitve: bridka »Kam?« in otožna »Strunam« v izvedbi samega poeta, ki mu nikoli nismo videli v obraz, strmeli smo lahko le v njegov senčni obris v siju žarometov; mlada talentka *Stella Borovšak* pa nam je doživeto posredovala balado »Uršike zale« in povodnega moža.

Po dvestoletnem preskoku smo se ponovno znašli v sedanjosti. Seniški učenec *Máté Labritz* je pritekel s sodobnim

ske in slovenske vlade. Direktor *Francek Mukič* je pogovor vseskozi prepletal z osebnimi spomini in anekdotami, ob koncu pa je svoji sogovornici položil na srce: »Če bo vaš mladi slovenski rod dejaven

Režiserki *Valentini Novak* je pri povezovanju programa v pomoč priskočil seniški učenec *Giulio Brunetto*, oba sta pozdravila slovensko parlamentarno zagovornico *Eriko Köleš Kiss*, namestnico varu-

Državna sekretarka *Olga Belec* je ob 20-letnici *Radia Monošter* izročila priznanje direktorju ustanove *Franceku Mukiču*

šum, ki ga počasi prepoznamo kot zvok varjenja ... Na oder stopajo otroci, v roki enega od njih se nenadoma zaiskri ... U. m. e. t. n. o. s. t. ... i. s. k. r. a. Umetnost se iskri ...

S slednjim stavkom je scenaristka-režiserka *Valentina Novak* (sicer slovenska učiteljica-asistentka na gornjeseniški DOŠ *Jožefa Košiča*) naslovila otroško-odraslo predstavo na slavlju ob slovenskem kulturnem prazniku, ki sta ga 7. februarja v dopoldanskih urah v monoštrskem gledališču skupaj priredili Zveza Slovencev na Madžarskem in Državna slovenska samouprava.

Praznična uprizoritev je bila multimedijška v vseh pogledih: v njej so dobili mesto glasbeni vložki (v izvedbi odlične violinistke *Mirjam Mah Pintarič*), videoprojekcija (v kateri smo prleškega kiparja *Roberta Juraka* videli variti železne skulpture) in

Monošter). Madžarska himna je torej prav tako zazvenela s starega gramofona, slovensko in »porabsko« pa sta odpeli *Janja Šinko* oziroma *Štefanija Dravec*.

Po prižigu nove kresnice je z dolgim črnim plaščem in čr-

»S skupnimi prizadevanji madžarske in slovenske vlade uspešno ohranjamo narodnostno skupnost,« je podčrtal slavnostni govornik, državni sekretar za narodnostne in cerkvene zadeve *Miklós Soltész*

... bo slovenski radio živel tudi v prihodnosti.«

Iz predstave z multimedijским značajem ni smela manjkati

ha človekovih pravic *Erzsébet Sándor Szalay*, veleposlanika RS v Budimpešti *Roberta Kokalja*, generalno konzulko

RS v Monoštru *Metko Lajnšček*, vladnega pooblaščenca v Železni županiji *Bertalana Harangozója*, parlamentarna poslanca *Zsolta V. Németha* in *Lidijo Divjak Mirnik* ter vse prisotne učitelje in učence porabskih dvojezičnih in narodnostnih šol.

Predsednica ZSM *Andrea Kovács* je v svojem prazničnem nagovoru izpostavila, da je kultura vrednota

sama po sebi, preko katere se je slovenski narod oblikoval in bo tudi ostal, kar je. Poudarila je pomen ljubiteljske kulturne dejavnosti v Porabju in se vsem domačim gledališčnikom, folklornikom in pevcem zahvalila za trud. Po njenih

Za dve desetletji uspešnega informiranja Slovencev na Madžarskem se je *Radiu Monošter* zahvalil tudi predsednik Državne slovenske samouprave *Karel Holec*

»Glavni cilj naše organizacije je od same ustanovitve zastopanje interesov skupnosti na jezikovnem, šolskem, kulturnem, političnem in gospodarskem področju,« je izpostavil podpredsednik jubilarne Državne slovenske samouprave *Martin Ropoš*

radiem v roki in slušalkami na glavi, kmalu pa smo izvedeli, da sledi pogovor mlade reporterke *Vanese Šulič* z direktorjem *Radia Monošter Francekom Mukičem* ob 20. obletnici prve oddaje na porabskih radijskih valovih.

Dvogovor se je dotaknil vseh pomembnejših vprašanj v preteklih dveh desetletjih: slišali smo o zapletih okoli frekvence po tistem, ko je predlog za ustanovitev dal takratni predsednik ZSM *Jože Hirnók*. Glavni urednik se je za vztrajno pomoč zahvalil lastnici radia Državni slovenski samoupravi, svojim sodelavcem in slovenski parlamentarni zagovornici, obenem pa podčrtal pomen podpore mesta Monošter ter madžar-

Predsednik *Karel Holec* z listino, ki jo je Državni slovenski samoupravi za neprecenljive dosežke v preteklih 25 letih izročila predsednica Zveze Slovencev na Madžarskem *Andrea Kovács*

niti pesem: šolski zborček z Gornjega Senika je ob glasbeni spremljavi odpel najprej priljubljeno priredbo Prešernove pesmi »Pod oknom«, nato pa je zazvenela še mladinska domoljubna viža »Za Slovenijo živim«.

SKI, ZAPOJ PO DOMAČE»

besedah je življenje v manjšini na stičišču držav včasih naporno, lahko pa je koristno za vse, če sprejmemo dosežke večinskega naroda in smo odprti za dialog. Kakor je zaključila, lahko slovenski skupnosti pri ohranjanju identitete in materinščine največ pomaga vztrajnost in odločnost prednikov.

Predsednica Slovenske zveze je še prebrala pismo ministra za Slovence v zamejstvu in po svetu Petra Jožefa Česnika, ki se zaradi bolezni ni mogel udeležiti slavja v Monoštru. V svojem sporočilu je minister poudaril, da je bil v Porabju vsakokrat toplo in pristrčno sprejet, tukaj se je počutil kot doma. Kakor piše, se starejša generacija narodnostnih voditeljev umika, s svojo dediščino pa ostaja prisotna - to naj bi zagotavljalo uspešno vodenje skupnosti tudi v bodoče. Slavnostna govornica, državna sekretarka Olga Belec, je v svojem nagovoru izpostavila, da je 8. februar od leta 1945 ne le praznik kulture, temveč tudi domoljubja in identitete, in sicer tako za Slovence v domovini, kakor tudi v zamejstvu in po svetu. Govornica je poudarila, da krepi kultura sodelovanje in omogoča sožitje, je torej most med narodi in državami. Čeprav današnji hitri časi globalizacije silijo k ekonomskemu razmišljanju, je Porabce pozvala, naj s pomočjo Slovenije in Madžarske še naprej ohranjajo svojo kulturo.

Državna sekretarka Olga Belec je nato v imenu Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu izročila listini o priznanju in zahvali obema jubilatnima organizacijama - ob 20. obletnici delovanja Radia Monošter je bilo letošnje slavje namreč namenjeno tudi obeležitvi 25. jubileja ustanovitve Državne slovenske samouprave. Priznanji za izjemen prispevek na področju ohranjanja slovenske

narodnostne skupnosti sta prevzela direktor RM Francek Mukič in dolgoletni predsednik DSS Martin Ropoš. Slednjega je v lanskem no-

moli v materinščini, če si pa srečen ali v stiski, zapoj po domače».

Drugi slavnostni govornik na slavlju, državni sekretar pri

obeh obmejnih narodnostnih skupnosti, ki sta zaklad za obe državi. S kratko zgodbo iz lastnega življenja je svaril pred uniformiranjem sveta in pozval, naj spoštujemo svoj narod, kulturo in vero. Obenem je naštel prizadevanja Vlade Madžarske: nabavo nadaljnje opreme za obe porabski dvojezični osnovni šoli, širitev šolske telovadnice v Števanovcih, nadaljevanje obnove Küharjeve spominske hiše, nadaljnje razvijanje 20-letnega prenovo monoštrske, gornjeseniške, dolnjeseniške in števanovske cerkve. Vsi ti ukrepi -

naštel ustanovitev Radia Monošter in Slovenske zbirke na Gornjem Seniku, kot osrednji dogodek pa je navedel prevzem upravljanja dvojezičnih osnovnih šol in vrtcev v letu 2012. Ob obletnici se je zahvalil vsem svojim sodelavcem, slovenski zagovornici ter še posebej slovenski in madžarski vladi. Na koncu svojega nagovora je pozval mlado generacijo k sodelovanju v maloštevilčni, toda zelo aktivni slovenski skupnosti.

Predsednica ZSM Andrea Kovács je nato predsedniku DSS Karlu Holcu ob 25. obletnici delovanja krovne organizacije podelila priznanje za neprecenljiv prispevek pri ohranjanju slovenske narodne identitete, maternega jezika in kulture, Državna slovenska samouprava pa je odlikovala Radio Monošter ob 20. obletnici delovanja s posebnim priznanjem za uspešno delo na področju informiranja Slovencev na Madžarskem (priznanje je prevzel direktor Francek Mukič).

Preden bi »ura kulturi za tisti dan odštela čas« (navedek od Valentine Novak), so lep zaključek slavja podali pevke in pevci Komornega zbora ZSM Monošter. Ob monoštrskih, sakalovskih in števanovskih članih sta se tokrat izkazala tudi basa z Gornjega Senika, ob Foersterjevem »Pevcu« je med drugimi - v bolj klasični priredbi - še enkrat zazvenela Prešernova »Pod oknom«. Za slovo pa je znovič zabrenčal radijski sprejemnik: »Iz studia Radia Monošter vas lepo pozdravljam in vam kličem: prešeren dan!« (Fotografija na 1. strani: »Umetnost se iskri ... besede gorijo ... kujejo se nova čustva,« je bilo geslo multimedijske otroško-odrasle predstave ob slovenskem kulturnem prazniku v Monoštru.)

-dm-

Foto: Silva Eöry

Slovenska parlamentarna zagovornica Erika Köleš Kiss se je predsednikoma obeh krovnih organizacij zahvalila za kakovosten kulturni program - za njo stojijo vsi nastopajoči

vembru na položaju nasledil Karel Holec, ki je prisotne v svojem tokratnem nagovoru pozval, naj vsak dan črpajo iz zakladnice slovenske kulture, naj vsak dan doživijo jezik, pravljice ali plese. Pri tem imajo neobhodno vlogo slovenske šole in učitelji, slovenske cerkve in duhovniki, slovenske babice in vnuki, je poudaril predsednik DSS. Ob koncu svojega nagovora je navedel misli iz pisma starej-

»Živé naj vsi narodi,« predvsem pa Slovenci, katero koli zvrst maternega jezika naj že govoriyo

Državna sekretarka Olga Belec z dobitnikoma zahvalnih listin, dolgoletnim predsednikom DSS Martinom Ropošem in radijskim direktorjem Francekom Mukičem

še Porabke svojemu vnuku v Brazilijo iz leta 1957: »Čeprav si zelo daleč, zmeraj vedi, kdo si in od kod prihajaš; maternega jezika ne pozabi, saj si ga dobil od staršev;

Urado predsednika Vlade Madžarske, pristojen za cerkvene in narodnostne zadeve Miklós Soltész, je izpostavil vzajemni trud slovenske in madžarske vlade pri ohranjanju

skupaj z izvedbo Razvojnega programa Slovenskega Porabja - služijo ohranitvi mladih Slovencev na domači grudi, je zaključil državni sekretar. Ob gornjeseniških so se na letošnjem slavlju s krajšim plesnim programom izkazali tudi mladi folkloristi iz Števanovcev. V svojih pisanih nošah so zaplesali prekmursko-porabske plese, s katerimi so poželi bučen aplavz. Ob 25. jubileju ustanovitve je besedo prevzel dolgoletni predsednik, sedaj podpredsednik DSS Martin Ropoš. O začetkih krovne organizacije je povedal, da so bili povezani z novo manjšinsko zakonodajo v letu 1993. Med vidnejšimi dosežki preteklega obdobja je

PREKMURJE

Golaubica Marjana

»Gda so skričali, ka je gvinila Marjana, smo bili vsi v šoki. Mouž se je pito, ali senja. Tau je zgodovinski uspeh,« je novinarskomi kolegi Bojani Pečki pravla Marjana Sovič iz Prlekije.

Prvi konec kedna v meseci februari so v Južni Afriki že 24. paut pripravili največše tekmovanje golaubov poštarov na sveti, stero se zove Million Dollar Pigeon Race. In na njen je gvinila golaubica z imenon Marjana S, stero sta na tekmovanje poslala Barbara in Miha Sovič iz Slovenije. Mihova mama Marjana, po steroj je zmagovalna golaubica dobila ime, in oča Boris se s pavanjom golaubov spravlata že duga leta. Pravita, ka pri tom športi nūcaš cejloga človeka, pauleg toga pa moreš meti za tau delo tūdi velko veseljde.

Sovičovi so se veselili po tistom, ka je njihova golaubica prva med 1548 golaubi preletela 600 kilometrov dugo pout. Marjana S je na cilj priletela v cajti 12 vör, 27 minut in 50 sekund. Potovala je s hitrostjo 13,374 metrov na sekundo, ali če povemo ške nači 802,44 metra na minuto. Ftiči so leteli v jasnom vremeni, ali nej jim je bilou lejko, vej pa je vöter v glavnom fudo prauti njim, pouleg toga so bile temperature več kak 30 stopinj Celzija. Slovenska šampionka je bila ena od samo štirih goloubov, steri so prišli na cilj v enom dnevi.

Za nagrado je Sovičovim njihova leteča Marjana prislūžila 300 gezero ameriških dolarov. Leko ka de té penez ške dosta več, vej pa je goloubica ostala v Južni Afriki, gé do jo odali na licitaciji. Po pravilaj do polonje tej penez daubili njeni rejci (tenyésztő). Pravijo, ka bogatci po sveti za dobroga golauba znajo potrošiti po več stau gezero evrov.

Silva Eöry

Letošnje Prešernove nagrade brez nagrajencev za književnost

Začetek februarja se v slovenskem kulturnem prostoru vsako leto odvija v znamenju praznovanj slovenskega kulturnega praznika, 8. februarja, datuma smrti največjega slovenskega pesnika Franceta Prešerna. Pravzaprav je malo nenavadno, da si narod

je prisostvoval tudi minister za kulturo Zoran Poznič, ki je dejal: »Kultura in njeni ustvarjalci predstavljajo fundament, temelj, ki našo družbo sploh osmišlja. Ne zgolj za nazaj, temveč predvsem tudi v prihodnosti. Vsa ta neizmerna kreativna moč, vsi presež-

starejši, še aktiven baletni koreograf na svetu. Živi v Zagrebu. Za njim je več kot sedem desetletij ustvarjalnega dela v največjih svetovnih baletnih hišah. Drugi, *fotograf Stojan Kerbler*, je s svojim šestdesetletnim ustvarjanjem osrednja osebnost slovenske fotografije. Svojih motivov ni iskal po svetu, ampak je središče njegove umetniške fotografije človek iz sosesčine, predvsem z okolice Ptuja, kjer umetnik še danes živi in ustvarja.

Nagrade Prešernovega sklada pa so prejeli: *prevajalka Suzana Koncut* za prevode francoskih literarnih in teoretskih besedil; *akordeonist (glasbenik, ki igra na klavirsko harmoniko, op. avt.) in skladatelj Luka Juhart* za skladateljske in izvajalske presežke; *gledališka igralka Nina Ivanišin* za

Prešernovi nagrajenci 2020

za svoj kulturni praznik izbere datum smrti najpomembnejšega pesnika in ne datuma njegovega rojstva. Morda pa je prav to za slovensko kulturo, posebej za literarno ustvarjanje, nek skrit simbol ...

Na osrednji slovenski proslavi v Cankarjevem domu v Ljubljani se dan pred praznikom podeljujejo Prešernove nagrade in nagrade Prešernovega sklada kot najvišja priznanja Republike Slovenije za dosežke na področju umetnosti. Prve nagrade so podelili že davnega leta 1947, po Francetu Prešernu pa so jih poimenovali leta 1955. Izmed prekmurskih književnikov je veliko Prešernovo nagrado za življenjsko delo doslej dobil le pisatelj Miško Kranjec, medtem ko so Suzana Tratnik, Evald Flisar, Feri Lainšček in pokojni Milan Vincetič bili deležni nagrade Prešernovega sklada. Število podeljenih nagrad se je spreminjalo, skoraj 3 desetletja pa se podeljuje dve Prešernovi nagradi (največkrat za življenjsko delo) in največ šest nagrad Prešernovega sklada (za izjemne dosežke zadnjih treh let). Z nagradami se spodbuja in podpira vrhunska ustvarjalnost posameznikov, ki so posebej pomembno prispevali k bogatjenju slovenske kulture.

Imena letošnjih nagrajencev je sredi januarja javno razglasil Upravni odbor Prešernovega sklada; razglasitvi

ki, ki nastajajo na polju umetnosti, so v naši družbi premalo cenjeni. Tisto, kar je najbolj žlahtno, kar nas utemeljuje, kar predstavlja fundament, iz katerega moramo, smemo in želimo vsi izhajati, je včasih zanemarjeno. Praznik, ki prihaja, in razglasitev nagrajencev za življenjsko delo ter nagrajencev Prešernovega sklada sta vsakoletni priložnosti, da tudi v javnosti zopet povemo, česa vsega sta naša kultura in umetnost zmožni in kam segamo. Segamo pa definitivno do zvezd!«

Če imamo Slovenci Prešerna za svojega največjega besednega umetnika, ki je že pred dvema stoletjema segel do zvezd, najvišje nagrade na področju umetnosti pa smo pred pol stoletja poimenovali po njem, bi bilo nekako logično, da je vsako leto med nagrajenci vsaj en pisatelj ali pesnik, pa ni. Vsaj letos bi ga zaman iskali ... Odbor je za letošnjo nagrado prejel 104 predloge, od tega 63 za malo in 41 za veliko nagrado. (In med predlaganimi res ni bilo nobenega nagrade vrednega literarnega imena?)

Kdo so torej letošnji Prešernovi nagrajenci in nagrajenci Prešernovega sklada? *Veliki Prešernovi nagradi za življenjsko delo* prejmeta baletnik in fotograf! Prvi, svetovno znani *plesalec, koreograf in režiser Milko Šparemblek*, je s svojimi 91. leti naj-

vrhunsko odigrane vloge na odru ljubljanske Drame; *režiser Rok Bičček* za film *Družina*; *oblikovalec Nejc Prah* za odlične oblikovalske dosežke in *kostumograf Alan Hranitelj* za razstavo *Vzporedni svetovi Alana Hranitelja*.

To so torej letošnji slovenski umetniki, prejemniki najvišjih državnih kulturniških nagrad. Kaj pa izvirna slovenska beseda? Tisto, kar nas dela in ohranja kot narod? Bomo odslej častili le umetniško poustvarjanje in izražanje brez besed? A v zadnjih treh letih res nihče izmed slovenskih literarnih ustvarjalcev ni napisal ničesar, kar bi se lahko postavilo ob bok drugim umetnostnim zvrstem? Ne verjamem! Ko je prišel čas, da je jezik na prepihu, ko neljube statistike kažejo porazno sliko opuščanja branja slovenskih knjig, bi morali dati priložnost promociji izvirne slovenske umetniške besede in avtorjev predvsem na osrednjih kulturnih dogodkih, saj so nagrade tudi promocija posameznih umetnostnih zvrsti. V Sloveniji pač ni tako ... Letošnji Prešernov dan bo za nas, zaljubljenec v slovensko besedo in literarno ustvarjalnost, malo manj prešeren. Če parafraziram velikega Ivana Cankarja – slovenska beseda je beseda praznika, žal, ne Prešernovega.

Valerija Perger

Rekordni 21. pohod ob svetovnom dnevi mokrišč

2. februara leta 1971 je bila v iranskom varaši Ramsar sprejeta Konvencija o mokriščih (Ramsarska konvencija), zatau je biu té den vödabrani za svetovni den mokrišč (vizes élohelyek). In ka so mokrišča? Tau so tisti tali

Perice Hajdarovića pozdravili ške Bernard Wieser iz Avstrije, Stanka Dešnik iz Slovenije in v imeni domačinov Siniša Golub. Izpostavili so, kak trno fontoško je, ka je Biosferno območje Mura-Drava-Donava prišlo pod zaščito

na sveti, gé je dosta vode, na zemli ali pod njauv. In mokrišča so tüdi pouleg reke Müre, zatau naravovarstveniki, steri so povezani v mednarodni odbor Naša Mura-Unsere Mur, že duga leta v začetki februara pripravljajo pohode ob tej reki.

V letošnjom leti so pohod pod geslom V mokriščaj ob Müri je žitek pripravili na Rovaškom, v medžimurski občini Podturen. Vreme je bilou bole sprtoletno kak zimsko, zatau je prišlo rekordno dosta, več kak 700 pohodnikov z Rovaške, Slovenije, Avstrije, pa tüdi z Vogrskoga. Pohodnike iz štirih rosagov so pouleg načelnika Občine Podturen

Unesca. Čüli smo tüdi, ka je človek v zadnjih 300 lejtaj vničo več kak 87 procentov mokrišč po sveti.

Na 10 kilometrov dugom pohodi so se med idenjon v bližini reke Müre in njenih mrtvic sklepalanauvapajdaštva, pohodniki pa smo na mobilnih poučnih tabljaj leko pršтели tüdi dosta zanimivoga o tom, ka se vse da viditi v naravi. Drugo leto de takši pohod pa v Sloveniji. Pripravilo naj bi ga Društvo Tabrih iz Razkrižja, stero je leta 2000 ob mednarodnom dnevi mokrišč pripravilo tüdi prvi pohod ob Müri.

Tekst in kejp: Silva Eöry

Pod Srebrnim brejgom ...

... na tistom, na slovenskom kraji, znouva vse naupek dé. Zaprav, eni so tou že dugo čakali, drugi so vedli prajti, kak se takše ne more zgoditi. Depa dun se je. Po tejm, gda so njegvi ministri pa ministrice sloboud od njega gemali, je sloboud vzeu minister vsej ministrov, Marjan Šarec. Pravo je, ka njemi takšo dojde, ka se v parlamenti ne morejo zgučati, kak bi un pa njegvi škeli, aj bau. Zdaj se v Sloveniji čaka, sto na njegvo mesto pride.

Ka je pa nebesko interesantno pa je tou, ka v krčmaj za šankom se od toga skur nika ne guči. Inda je vsikši od politike vse vedo, zdaj, kak bi se vse vküper na mejseci godilo. Vekša briga je, kakše akcije v bautaj naprej pridejo. Leko bi prajli, ka so se lidge politike pa vsega koulak nje že preveč nageli, fal gestija pa so lačni. Depa, demo malo nazaj k tomi, ka se je zgodilo. Té Marjan je tak vögledo, gda je svojo funkcijo doj dau, kak bi kakšoj neđužnoj vözraščenoj dekli stoj povedo, ka takša do kraja življenja ostane. Tisti, ka se škejo na njegvo mesto zrivati, so vcejlak ovak vögledali. Ranč tak, kak bi na pragi kupleraja stali, v sterom nebesko velka akcija geste.

V Soboti, nej tistoj gorenjesiničkoj, liki v Murski Soboti, se center varaša na velke v nouvi gvant oblaci. Pravijo, ka zatoga volo, aj center nazaj živi grata. Ka de znouva takši kak indasvejta, gda je pun lüdi biu. Vse té velke mega baute so vcejlak vö iz varaša naprajli. Tam zdaj tak vögleda, kak bi tam center biu. Cejle držine ojdijo v té baute, tam pigejo pa gejo tö. Center varaša pa tak vögleda, kak v kakšom filmi tisti varaš, ka se samo eške dühovi es pa ta naganjajo. Kak de té nouvi center Sobote lidam glave ovekše naredo, ka nedo več samo na baute brodili, tou de se eške vidlo. Velkoga vüpanja nega. Če pa do tam kaj šenki talali, ja, bi se znalo zgoditi, ka nazaj pun z lidami grata.

Tretje, ka bi rad eške vöovado, pa so kurenti. Z mejsecem februarom so vöprišli pa že vandrajo kaulakvrat. Uni po staroj šegi zijmo vkraj naganjajo. Depa tou sploy kakša zima gé? Prve korine so že cvejte više zemle pokazale, fčejle lejčejo, metüli se parijo, neštarni v kratki rokavaj kaulak ojdijo. Pa se pitam, ka pri vragej do uni fkraj naganjali? Zime ne morejo, ka je nega. Tak kurenti samo zavolo lepšoga leko kaulak ojdijo pa mlajše postrašüvajo. Pomelek do v parlament v Lublano šli. Leko pa, ka se tam zgučijo, ka nouvi ministri vküper z nouvim najbolje prejnjim ministrom zimo naredijo. Tak do kurenti dun za hasek skakali, z zvonami ružili pa z gežicami majütali.

Tak na slovenskom kraji Srebrnoga brejga eške geste nekšo vüpanje, ka dun kakši falajček zime pride.

Miki Roš

ŽELEZNA ŽUPANIJA

Dragši baude krü

Lani decembra so zdignili cejno krüja, depa tau je te lüstvo zavolo svetkov trno ranč nej opazilo. Zdaj tak vögleda, ka se tadale zdigavajo cejne, približno od 10 do 15 procentov mo več mogli plačati za kilogram krüja kak do tejgamau. Kelko forintov je tau, je odvisno od toga, kakšni krü kúpimo, pri falejšij menje, če rženoga, domanjoga kúpimo, te dvakrat več.

Zaka trbej že pa cejno zdigavati, zaka je nej dojšlo, ka so pred dvöma mesecoma zdignili, spitavajo pekarne. Oni tau pravijo, ka dosta vse vpliva na cejno, kak plače ali kak bencin, steroga skur vsakši keden zdigavajo. Če bi tau še nej dojšlo, te še pekarne s tejm tö veliko nevolu majo, ka vsigdar menje je pekova. Tau je pa zato, ka pekova maštarija je gnesden več nej tak popularna, kak je gnauksvejta bila. Malo mladi se za peka vči pa te še pulonja od nji v Avstrijo odide. Na tejm bi si tak leko pomagali, če bi pekarne modernizirali, baukše mašine bi poküpli, samo žau, na tau nej majo peneze. V Avstriji nej samo ka peki vekše plače majo, za kilogram krüja tü dosta več morajo kúpici plačati. Nej zaman, ka Avstrijci, gda k nam pridejo pa ranč tak kúpici iz Slovenije, krü skur vsigdar si kúpijo. Bautoške tak mislijo, ka cejno zdigati bi že nej bilau slobaudno, zato ka že zdaj je fejšt dradjij krü, sploy če plače gledamo. S tejm, če drugo nej, tau se dosegne, ka bole pametno de se krü kipüvo pa menje pride na kvar.

Karči Holec

Podmladek na igrišču

Končal se je 34. turnir v malem dvoranskem nogometu za pokal Perfect Change Alpokalja. Finalno tekmo so odigrali 1. februarja v športni dvorani OŠ Széchenyi. Zmagala je ekipa »Loones Tunes«, ki je premagala ekipo »AS KÓMA« iz Sakalovcev s 3 proti 1, tako si je že tretjič priigrala omenjeni pokal. Za najboljšega vratarja turnirja so izbrali Roberta Šömeneka iz ekipe Sakalovcev. Pred finalno tekmo so igrišče zasedli otroci. Tekma med monoštrsko ekipo in ekipo iz Slovenske vesi se je končala z neodločenim izidom (1:1).

OD SLOVENIJE...

Javno mnenje bolj naklonjeno predčasnim volitvam kot novi koaliciji

Nad namero poskusa oblikovati novo vladno koalicijo v tej sestavi državnega zbora volivci očitno niso najbolj navdušeni. Več kot 62 odstotkov vprašanih bi raje šlo na predčasne volitve, je pokazala anketa časopisa Delo. Merjenje razpoloženja med volivci, ki ga je opravil Inštitut za raziskovanje trga in medijev Mediana, kaže, da jih je 62,8 odstotka naklonjenih predčasnim volitvam, 26,4 odstotka jih bi raje videla, da se politične stranke dogovorijo o novi vladi v aktualnem mandatu državnega zbora, 10,8 odstotka pa je neopredeljenih. Predčasnim volitvam so bolj naklonjeni podporniki strank z levega političnega pola, medtem ko so podporniki strank z desnega pola po navedbah časopisa bolj naklonjeni dogovoru o novi koaliciji znotraj sedanje sestave državnega zbora.

Primož Roglič in Eva Terčelj dobitnika Bloudkove nagrade
Zmagovalec Dirke po Španiji Primož Roglič in svetovna prvakinja v kajaku na divjih vodah Eva Terčelj sta prejemnika Bloudkovih nagrad za leto 2019 za vrhunski mednarodni športni dosežek. Bloudkovo nagrado za izjemen prispevek k razvoju slovenskega športa je prejel redni profesor Milan Žvan, od leta 2007 do 2019 dekan Fakultete za šport Univerze v Ljubljani, za življenjsko delo v športu pa sta nagradi prejela plavalni trener Vladimir Čermak in šahist, častni predsednik evropske šahovske zveze in član svetovne šahovske federacije Fide Boris Kutin. Odbor je poleg petih Bloudkovih nagrad podelil še 11 Bloudkovih plaket. Letošnja podelitev najvišji državnih priznanj s področja športa je bila že 55. po vrsti. Nagrade podeljujejo od leta 1965. Lani sta Bloudkovo nagrado za leto 2018 za vrhunski mednarodni športni dosežek prejela biatlonec Jakov Fak in športna plezalka Janja Garnbret.

Forum zagovornice na Gornjem Seniku

Slovenska zagovornica v madžarskem parlamentu Erika Köleš Kiss – kot je to že tradicija – se bo tudi letos srečala s svojimi volivci in pripravila forume zanje. Do prvega srečanja je prišlo 31. januarja na Gornjem Seniku.

Navzoče je seznanila z aktualnimi stališči madžarske vlade na področju narodnostne politike, govorila je o lastnem delu in prizadevanjih za prihodnost skupnosti ter o razvojnih načrtih območja. Pogovarjali so se tudi o vsakodnevnih vprašanih narodnostne stvarnosti, o možnostih ohranitve in razvoja maternega jezika in slovenske kulture ter o vlogi slovenskih narodnostnih

samouprav in civilnih organizacij.

Zbrane je informirala tudi o Gospodarskem razvojnem programu Slovenskega Porabja, ki ga je madžarska vlada podprla v vladnem odloku. Govorila je predvsem o aktualnih možnostih programov, ki se bo začel izvajati letos. Omenila je tudi vladni program pod imenom »Madžarska vas«, ki ponuja nadaljnje možnosti tudi za razvoj porabskih vasi. Opozorila je tudi na pomembnost popisa prebivalcev leta 2021.

Do foruma je prišlo v soorganizaciji Slovenske narodnostne samouprave Gornji Senik.

F. Sütő

Svečnica

2. februarja, na svečnico, so se pri sveti maši spomnili Jezusovega darovanja. Starši so prvorojenega sina izročili Bogu, na ta praznik se v rimskokatoliški liturgiji praznuje tudi prihod Luči na ta svet. Po stari navadi so pri sveti maši blagoslovili tudi sveče.

LRH

Kulturni praznik v Prekmurju

Med dobitniki priznanj tudi Valerija Perger

Slovenski kulturni praznik so proslavili prav tako v številnih prekmurskih občinah. V Lendavi in Murski Soboti so podelili tudi priznanja kulturnikom. V lendavski gledališki in koncertni dvorani, kjer je bila osrednja občinska slovesnost ob prazniku, je Janez Magyar podelil županova priznanja za dosežke na področju kulture. Prejeli so jih Valerija Perger, Pia Novak, Katja Ferenc in Društvo zbirateljev Pomurja Lindva.

Lendavski nagrajenci, druga z leve višja svetovalka za porabsko šolstvo Valerija Perger

Valerija Perger je prejela priznanje za ohranjanje in uveljavljanje slovenskega jezika med Porabskimi Slovenci. Kot je pisalo v obrazložitvi, je devet let poučevala slovenščino na Dvojezični srednji šoli Lendava, zdaj pa je že več kot dve desetletji na Za-

Soboški nagrajenci, tretji z leve Lado Klar

vodu RS za šolstvo višja pedagoška svetovalka za narodnostno šolstvo Slovencev v Porabju. Ves čas poudarja, da se ohranjanje manjšinskega jezika začne in konča v družini, kar dokazuje s svojim zgledom. Njeno delo vodi predvsem en cilj, boljše znanje slovenščine pri porabskih otrocih.

V Murski Soboti je na slovesnosti, ki je bila v Gledališču Park, župan Aleksander Jevšek v imenu občine nagrado za življenjsko delo podelil Lado Klaru, ki je »že od takrat, ko se je preselil v Mursko Soboto tesno in na različne način povezan s kulturo. Med drugim je s fotoaparatom ujel že marsikateri zanimiv in pomemben trenutek spreminjajočega se mesta, v katerem živi.« Plaketo za pomembne dosežke na področju kulture je prejel kvartet džeZZva, priznanje za uspešno delo in prispevek k razvoju kulturnih dejavnosti v občini pa Ustanova dr. Šiftarjeva fundacija.

*Silva Eöry
Fotografiji: Vestnik*

Slovenske ljudske pripovedi - nej samo za mlajše - 45.

Smrt ino šauštar

Gnauk je v ednoj vesi živo eden šauštar. Biu je pravi majster ino od vseposedik so ma nosili črejvle za popravlat. En den je k njemi prišla edna ženska s krivimi petami, štera je zatok tak plantala, ka je eden cvek v peti mejla.

»Pomagaj mi,« ma je pravla, »ne pozabim ti.«

Šauštar je biu dober človek, zatok gi je cvek vō s petē potegno. Krivopeta ženska ma je v zavalo dala edne fude, eden cvōren pa eden stolec z gostanjovoga lesa. »Ka je tau, smētke?« go je pito šauštar.

»Gda 'š igro na fude, do vsi plesali tačas, kak škēš. Če štoj na té stolec dojsede, nede mogo več gorstaniti, če ne 'š sto. Če pa koga privežeš s tejm cvōrnomo, nede se več mogo odvezati.«

Tak ma je pravla krivopeta ženska ino odišla.

En večer se je šauštar napauto s svojimi fudami v sausednjo vēs. Gda je prišo do potoka, je pod črešnjov zagledno tri tauvane, šteri so si nika talali.

»Čakajte, čakajte,« si je brun-do šauštar ino začno igrati na fude.

Tauvange so začnili plesati: oprvim pomalek, te pa vsikdar bole brž.

»Enjaj, enjaj!« so ga prosili, depa šauštar je nej gorenjo. Gda je vūdo, ka ne ladajo več, je dojd-jau fude ino stauupo k njim.

»Tau si dobro napišite v spomin: če vas drgauč srečam, te plesali do smrti.«

Tak jim je pravo ino odišo dale po svojoj pauti.

Dosta lejt kisnej je šauštar vrnau edne črejvle popravlo, gda je čūu, ka nekak na dveraj kloncka. Nut je staučila smrt, bila je sūja ino visika, naravnana v bejli lijen.

»Ka škēš?« go je pito šauštar, očj pa je nej mekno z dela.

»Po té sem prišla,« je velejla smrt. »Ti samo njaj svojo delo ino pridi z menov!«

»Kak po mé?« se je čūdivo šauštar. »Vej je pa eške rano, žitka mi je eške nej više prišlo!«

»Vej sem se pa nej ge odlaučila,«

je tomačila smrt. »Tak je napisano, ka je prišla tvoja vōra.«

»Aj bau,« je nutprivolo šauštar.

»Depa počakaj, ka eške té črejv-

Lucifer. »Samo počakaj, ka se malo zdenem.«

Dugo je odo ino nika je nej počivo. Sploj zmantrani je biu.

le popravim. Idi tavō ino tačas zej en par fig. Letos so slatke kak mēd.«

Smrt je rejsan malo lačna bila. Odišla je vō ino splezdila gor na figo. Šauštar pa je brž zisko cvōren, šteroga ma je dala krivopeta ženska, splezdo na figo ino privezo smrt k ednoj vejki.

»Tam boj!« je pravo šauštar smrti. »Ne rejšim te prva, kak liki mi žitka više pride.«

Tak je na svejti duga-duga lejt niške nej mrau, vrazgé v pékli so ostali brezi dela. Zaman so drva na odjen nalagali, cejli den so samo cajt zapravljali. En den je Lucifer pravo:

»Morem iti gor na Zemlau poglednit, zakoj lidgé več ne mérajo.«

Odo je pa odo po cejлом svejti tačas, ka je nej prišo tá pred šauštara ram. Zagledno je smrt, privezano na figo.

»Ka delaš tam vrkaj?« go je pito.

»Šauštar me je sé privezo. Es poj, pa me rejši!«

»Včasik te odvezem,« je velo

Tak je doj na tisti stolec seu, šteroga je šauštari dala krivopeta ženska. Gda je sto gorstaniti, je nej mogo.

»Rejši me, rejši me!« se je začno dreti. Tak je kričo, ka je prebūdo

šauštara.

»Ka se derēš,« je čemerno pito šauštar. »Ne rejšim te tačas, ka sam nemo tak sto.«

Gda so vrazgé s pékla vidli, ka se je Lucifer nej povrno, so ga šli iskat. Najšli so ga, sejdo je pred šauštara ižov. Vsi vkūper so ga začnili vlejčti s stauca, de so ga pa nej mogli rejšiti. Tak so se mogli samī povrnauti doj v pekeu. Gda je eške en par lejt minaulo ino šauštari je žitka više prišlo, je rejšo smrt ino velo Luciferi:

»Rejšim te, če mi pokažeš, kak je v pékli.«

»Dobro,« je pravo Lucifer, »včinim, ka me prosiš, samo rejši me!«

Tak je šauštar njega tō rejšo. Vsi zamaj so stapali doj prauti pékli. Gda so vrazgé zaglednili šauštara, so začnili vsi trepetati. Brž so nutpotegnili Lucifera ino z riglinom zaprli dveri. S takšov močjauv so težili dveri, ka so se jim škrabci vōpotisnili. Šauštar je brž naprej vzeu klapač pa cveke ino njine škrabce cūj k dverim zabiu. Po tistom je s smrtjov odišo v nebesa. Po svejti so lidgé pá začnili méрати, v tistoj vesi pa so od tistoga mau ostali brezi šauštara.

Na domanjō rejč obrno: -dm-
Ilustracija: -mkm-

OROSLAN JE TADALE NA KONJI

Film Oroslan, prvi porabski velki film, je z evropski festivalov znouva tak malo domou prišo. Zaprav, njegvomi režiseri Matjaži Ivanišini so se poklonili v Slovenski kinoteki v Lublani. Tam je doubō priznanje Franceta Brenka pa tou ranč za film Oroslan. Tou vsikšo leto dobi tisti režiser, steri je s svojim filmom naredo nika novoga, pa takši film, ka rejsan na šōrko odmejvle.

France Brenk (1912-1990) je biu velki slovenski filmski delavec. Eden od prvi je začno s filmsko kritiko na Slovenskom, piso je od filmske teorije, biu je tudi dramatik, pisatelj pa režiser. Zavolo njegovoga velkoga opusa pa za tou, ka je kcuju dau k slovenskomi filmi, se po njem zové tou velko priznanje.

Ivanišin se je publiki prišo poklonit fčasim po festivali v Trsti, kama je Oroslan tō biu pozvani. Filma eške tadale dé na druge festivale, tak de se porabska rejč eške tadale čūla po Evropi pa eške kama bole dale de tō sejgala. O tejm vam kaj drgouč napišemo. Leko povejmo, ka »našomi« Matjaži gratulejramo za eške eno velko priznanje za njegvi pa naš film ranč tak.

mr

... DO MADŽARSKE

Objavili so novi Nacionalni šolski kurikulum

Novi Nacionalni šolski kurikulum, ki je pravzaprav le spremenjen kurikulum iz leta 2012, so v Uradnem listu objavili pred dvema tednoma, v petek zvečer, kljub temu je zelo hitro dvignil veliko prahu. Strokovna komisija, ki ga je v okviru Ministrstva za človeške vire pripravila, meni, da bo le-ta razbremenil otroke in jim posredoval sodobno in konkurenčno znanje ter kompetence, ki so potrebne za prihodnost mladih. Ob tem daje več možnosti za učenje tujih jezikov. Novi šolski kurikulum naj bi nudil več možnosti tudi učiteljem in profesorjem pri izbiri proste snovi. Medtem ko je bilo temu v prejšnjem kurikulumu namenjenih le 10 odstotkov učnih ur pri določenem predmetu, se za ta cilj zdaj namenja 20 odstotkov ur.

Najbolj nezadovoljni z novim dokumentom so učitelji madžarskega jezika in književnosti, njihovo društvo pravi, da novi dokument ni ne nacionalni in ne osnovni učni načrt, saj ob tem, da zniža število ur madžarskega jezika in književnosti, predpisuje več učne snovi. Po njihovem se vsebine niso zbirale na podlagi vrednot, temveč ideologij, zato se je lahko zgodilo, da so si v šolskem kurikulumu našli mesto tudi drugorazredni pisatelji in pesniki. Drugo društvo, ki združuje tudi učitelje madžarščine iz zamejstva, pozdravlja šolski kurikulum, predvsem to, da so v njem tudi zamejski madžarski pisatelji.

Namesto pisarn gradijo rajši hotele

V zgodovinskem središču Budimpešte bodo turisti zamenjali podjetnike in uradnike z belimi ovratniki, saj se tam, kjer so nekoč prevladoval pisarne, gradijo hoteli. V ožjem centru mesta gradijo trenutno 24 hotelov, ki bodo do konca 2022 ponujali 3750 novih sob.

Nove pisarniške stavbe se po novem gradijo izven zgodovinskega centra, v predmestjih Budimpešte, saj je veliko povpraševanje po njih. Lani so v Budimpešti najeli 640 tisoč m² pisarniških površin, kar je za 17 odstotkov več kot leta 2015. Če se določeno podjetje želi preseliti, dve-tri leta vnaprej mora skleniti predpogodbo za pisarne, ki jih mogoče še niti niso začeli graditi.

DJA SEM NA TAU SLŪŽILA, KA SEM SI GVANT TJIPŪVALA

Kati Bedič v Varaši v bloki žive, depa če njau doma najdeš, te si veliko srečo emo. Tak je tau bilau te tō, gda sem go isko pa dvera so vsigdar zaprejte bile. Že sem tau mislo, ka se je nikan inan spakivala ali pa nazaj domau v rojstno ves Andovce odišla. Več kednauv sem go isko pa gnauk so se samo odprla tiste dvere, stere so vsigdar zaprejte bile, skur se nej dau valati. Kak vsigdar zdaj se je tō že naprej smejala, kak pravla, ona je vsigdar vesela, če se sreča z Andovčani. Kejnov je mejla dosta, depa gda smo je začnili prekrajati, te sem vido, ka zveksoga so samo njeni, samo o njej, kak je prajla, drūge je doma pri starišaj njala.

Kati Bedič dosta kejnov ma, dapa največ o sebi

ka je tōj bilau?

»Nika je moglo biti, depa ne vejim, ka, mi smo gvūšno ka ple-

- Na taum kejpi, steroga zdaj gledava, si pred šaulov dolavzeta z drugimi mlajši,

sali, kak vidiš, zato ka tisti gvant mamō nasaba. Dja sem tam na srejdī, na lejvoj strani naša razredničarka Irena Pavlič.«

- Dobro je bilau v šaulo oditi?

»Dobro, istina, ka smo iz Andovec pejški odli v Števanovce vsikši den, depa nam se je vidlo. Gda je domau trbelo titi, te smo se vkūppočakali trdje, štirdje pa prejk po gauštja smo pomalek se domau šetali. Bilau je tak, ka že skur večer grato, gda smo domau prišli. Tašoga reda so se doma vsigdar drli z nami, zato ka doma delo bilau, mi smo se pa špancerali. Največkrat je krave trbelo pasti, ka sem dja fejest nej stejla. Gda je snejg dolaspadno, mi, mlajši smo se tauma veselili, gora smo sedli na turbo pa tak smo se vozili dola po brgej. Tejste turbe so še držale, tiste so s pravoga ledra bile napravlane. Mi smo te nej tak aklavi bilej kak gnesden tej mlajši, če smo se zmočali zazranka, te smo cejli den tak mokri sejdlī v šauli pa itak nam je vrag nej bilau.«

- Rada si se včila?

»Dja sem se nej rada včila, dja sem rada mejla telovadbo (testnevelés), rokomet, rada sem popejvala pa plesala. Dja se v telovadbi fejest dober bejo, dosta se odla na tekmovanje de se največkrat prva gratala.«

- Je eden taši tjejp, gde si svatbica bejla, pa tak si dolavzeta.

»Tau je te bilau, gda se je pri Djaustji nekak ženo, zdaj ne vejim, če Rudi ali Irinka, istina, dja sem obadvōma svatbica bejla. Te je še gostūvanje doma bilau, mena se je tau bola vidlo kak gda so sledkar že v restavraciji meli. Gda smo mladi bilej, mej smo fejest rade bile svatbice, zato ka tau je veselo bilau. Če so koga prosili, vsikši je zejo, rejdko je bilau, ka bi

stoj tau pravo, ka nej.«

- Te gvant, ka nasaba maš, je tjūpleni ali zašit?

Stara mati je dosta skrb mejla na njau, sestro pa brata

»Te gvant je Djagrska Irma zašila mena, ona je subolica bejla, ka v vesi trbelo, tau je vse ona šivala, pa nej samo zdavanske gvantanje.«

- Gda si svatbica bila, tisti gvant si drūgo paut tō leko nūcala?

Kati je večkrat bila svatbica na gostūvanji

»Pri sakšom gostūvanji se je drūgi gvant šivo, zato ka vsigdar so drūge bile svatbice pa barva gvanta je gnauk etaša bejla, gnauk taša.«

- Maš eden taši kejpi, več vejnov tak nej, gde ste skur vsi dolavzeti, vejnov samo brat falī.

»Dosta taši tjejpov nejmam, vsi so doma ostali, zato ka sem dja rano kraj z daumi odišla. V židanoj fabriki sem delala pa mena

je lekejše bilau tak, ka sem v Varaš prejšla v arando, kak če bi se vsakši den rano z busom delat vozila. Tistoga reda so moški v kosavno fabriko odli delat, ženske pa v židano, zato ka samo tau dvaujo je bilau, kama si leko delat ūšo. Dja sem vejnov šestanajset lejt stara bejla, gda sem v židanoj fabriki začnila delati.«

- Teško delo je bilau?

»Nej je léko delo, gda dvajsti mašinov ženeš, cejli den leječš gora pa dola.«

- Kak gledam tvoje kejpe, gda si poslikana, vsigdar si fejest vōnaravnjena.

»Dja furtuma, dja sem na tau slōžjila, ka sem gvant

tjipūvala. Gda sem plačo daubila, te sem na cug vsela pa sem se v Sombotel pelala pa sem vse gvantanje tjūpila, ka se mi je povidlo. Dostakrat več kak bi trbelo, zato ka proto konca mejsaca sem več nej mejla pejnaze, depa nej se je štelō, mena je gvant bejo prvi. Tau je sreča bejla, ka dja, ka sem pejnez prislōžjila, pulonje sem vsigdar nutradjala v ifjūsági takarék (hranilna knjižica za mlade). Tau je fejest dobro bilau, zato ka iz tej pejnez sem tau stanovanje tjōjpila, gde zdaj živem.«

- Zdaj ka delaš, gda si že v penziji?

»Ranč tau, ka praviš, delam. Delat odim v Avstrijo, gde lūstvo opravlam (negujem). Že pred tistim sem tau delala, ka sem v penzijo odišla, pa še gnesden tau delam. Zato

ka zaman sem več kak štirideset lejt delala, penzija je itak nej baug vej. Pa ovak tō, ka bi cejli den doma delala, vō bi na okno gledala, tau bi tō nej dobro bilau. Dočas ka mam zdravdje pa volau, dočas mō delala.«

(Kejpi na 1. strani: Kati ma dosta kejnov, stere je napravno znani fotograf Monoštra, gospod Tanay.)

Karči Holec

Pred števanovsko šaulo, z lejve prva stoji njina razredničarka Irena Pavlič

- Med tvojimi kejpi smo najšli enga fejest staroga, sto so na taum kejpi?

»Sestra, stera je šest lejt starejša bejla, dja, brat Joži pa stara baba, gda smo še fejest mali bilej. Tōj sem dja nej mejla več kak pet lejt, te tjejp je zdaj več kak petdeset lejt star, tak ka je fejest stari.«

- Baba so do vas maljšov dobri bilej?

»Baba so nas fejest rada meli, stariške so vanej delali, ona je na nas skrb mejla pa tjojala. Tak se je zvala, ka Dravec Marija, ona je iz Slovenske vesi bila.«

- Nej so sigurni bili?

»Sploj nej, dostakrat je tak bilau, ka smo go še mi za norca meli.«

Vsigdar je rada mejla lejpi gvant

Zaküriva v peči, nauč duga je v Pécsi - 5.

Dugi den pred najdugšov nočjav

Paščiti sva se mogla. Premi-nauč den nama je portir garažne iže pravo, ka se moreva do pau štrte zadvečerka povrnauti v Pécs, če škéva svoj avto za cejlo nauč pod zemlaup njati. Zatok sva s padašom zran-koma rano gorstanila ino kak blis po dugoj, šurkoj pa ravnoj poštiji »58« za sebov njala glavlen varaš Baranje.

Ta paut pela v Harkány, gde je na začetki 19. stoletja paver János Pogány žvepleno vodau najšo. Nauga ga je bolela, zatok go je začno namakati v tople vretino ino za par dni zdrav

grato. Té mali varaš s pet gezero lidami eške gnesden od termalne kaupance živé, gde betege kauže, reumo pa strejte čonte tö vračijo.

Müva s padašom pa sva se nej stela kaupati, naja ciu je biu bližanji Siklós. K toma varaši so leta 1977 prikapčili vesnico *Máriagyúd*, erično prauškarsko mesto, gde so pri vretini pod malim bregaum že stari krščanjski Slavi postavili prvi oltar Blajženoj Devici. Leta 1006 so benediktinski baratke najšli té indašnji Marijin kip (szobor), vogrski krali pa so tam dali zozidati oprvim kapejlo, sledik pa eške veuko cerkev.

Doj je spisano, ka se je leta 1687 v okni male cerkve ednoma katoličanjskoma verti vu veukoj sveklini skazala Mati Boža, stau dvajsti lejt kisnej pa je pápa *Pij VII.* pripozno zidino kak čüdo-delno mesto. Gnes držijo v *Máriagyúdi* na vsikši Marijin ali drügi vekši katoličanjski svetek bučo, tau je 25-27-krat na leto. Gnešnji čüdo-

delni kip Blajžene Device so stvaurili v 18. stoletji, na leto ga gorpoiške kauli petstau gezero prauškarov.

Gda sva müva s padašom tam ojdla, je vrnau nej buča bila. Splezdila sva po strmi

Máriagyúd je edno najstarejše madžarsko mesto za češčenje Blajžene Device Marije

stubaj do bazilike ino včasik na pamet vzela, ka je na nje-noj stenej eden veuki napis v rovačkoj rejči. Preštela sva ga ino zvödala, ka se znaut-
ra v cerkvi ne smejo vuži-gati prave svejče. Rejsan so se v kmičnoj baziliki samo drauvni električni posvejtke blisketali. Znautra je tö vse v rovačkoj pa nemškoj rejči ranč tak vöspisano bilau. Marija se nama je s svojim srebrenim köpenekom, s svetim Sinaum v rokej, z nemilim pogledom poklonila. Varaš *Siklós* je sploj pauleg rovačke grajnca. Najbole je poznani po svojom gradi, s padašom pa sva oprvim donk djagerski muzej gorpoiskala. Razstava na bregej nutpokaže divdjino Južnoga Prekodonavja (*Dél-Dunántúl*), v nadenjenoj formi leko spoznamo vse stvarine (živali) te krajine. Na ganki sva poglednila ništerne dosta vrejdné trofeje pa edno serijo lejpi fotografij o naturi, spoznala pa sva tiste stvarine tö, štere so v Afriki

vlauvili. Škoda je, ka so muzej že dugo nej gorobnavuili, zavolo toga sva volau zgibila ino na mali leseni djagerski törem na srejni dvoriška ranč nej splezdila.

Grad v *Siklós* je venak najbole eričen zatok, ka so v krajini kauli njega gordjemali vogrsko televizijsko serijo »*Tenkes kapitánya*«. Ta v 13 talaj pripovejda o bojni za slobaudnost na začetki 18. stoletja, štero je pelo *Ferenc II. Rákóczi*. Glavna peršona v filmi je prejdjen Krucov *Máté Eke*, šteroga je špilo *Ferenc Zenthe*, na gradi pa eške gnesdén majo edno sobo, gde nam bidijo nostalgijo na tau serijo.

Če rejsan so karte za té muzej sploj drage, se ga spleča gorpoiskati. V zamenici leko spoznamo gradsko vauzo, škéri za mantranje ino vinoteko, v spaudnjom štauki pa si leko poglednemo renesančne lađe, staule pa stauce. Vu višiši štaukaj nas čakajo sodačke škéri: oprvim s srednjoga vöka, te pa eške s prve pa drüge svetovne bojne. Gradski muzej se spravlja z narodnostmi tö, nutpokaže kulturo Rovatov pa Srbov v krajini. Če pa se malo španceramo po kusti stenaj, brž leko najdemo lepo kapejlo pa eden gračenek tö, v šterom pa so na konci decembra nej cvele rauže.

Drügi, svetovno eričen mali varaš v Županiji Baranja je *Villány*, kama leko s *Siklósa* pridemo s frtau vörnim pelanjom. Gda sva se s padašom po lagvi poštijaj dročkala, se nama je pred očami z lejvi kraj - kak edna piramida - zdigavo brejg *Szársomlyó*. Tam so najšli eden oltarni kamen, šteri svedoči, ka so v krajini že Rimljani 50 hektarov grauzdja posadili.

V törski cajtaj se je vesnica *Villány* vöspraznila, v njau so kisnej pripelali Srbe ino Nemce - prvi so s sebov prinesli grauzdno fajto »ka-

darka«, drügi pa »portugieser«. Eške gnes je tau varaš grauzdja pa vina, šteroga vsakšo leto sploj dosta žedni turistov gorpoiške.

Müva s padašom pa sva se žalostniva gor pa doj po glavnoj ulici šetala, vej so se pa nama male zidine - med šterimi je dosta moderno obnovleni tö bilau - nej sploj povidle. Zvün toga je biu mali varaš mrtev, samo vsik-

Sploj obnovleni grad v Siklós, najbole djužnom varaši Vogrske

ša peta-šesta zamenica je oprejta bila. Na pamet sva vzela, ka eden liter vina od 500 do 20.000 forintov košta. Kúpila sva en glaž črnoga pa en glaž bejloga vina, pa se napautila dale.

Po krivi, slabi poštijaj sva prišla do sausednje vesnice *Villánykövesd*, štera pa že rejsan má kaj za pokazati tistoma tö, ki je v krajino nej samo zavolo dobre kraple prišo. Vinske zamenice v etoj vesi stogijo v dvej redaj, edna za drügov. Male zidine so sploj lepau gorobnovlene, donk pa so gordržale originalni štiluš. Gda sva se že nazaj prauti Pécsi pelala, sva prišla v nemško vesnico *Palkonya*. V etoj stogi više petdeset mali bejli vinski zamenic, depa nej v dvej, liki najmenje v pet-šest redaj. Malo sva stanila pri kraugloj, kupolastoj cerkvi na srejni vesnice ino se paščila dale prauti Pécsi.

Središče Baranje se nam je v zadvečerašnjom sunci po-

klonilo z zelenim bregaum Mecsekom, televizijskim törmom na njem ino gezero malimi redečimi strejami. Gda sva se pripelala do garažne iže, je nej bilau nikoga, šteri bi nam leko karto za cejlo nauč audo. Prestrašeno sva pozvala telefonsko numero za pomauč na stenej, na šteroj so nama razto-mačili, ka sva se zaman tak paščila, vej je pa sodelavec

garaže že podnék odišo domau. Donk sva leko z avtomata kúpila cedalo za cejlo nauč, zatok sva malo čemer-niva, depa merniva mašin pod zemlaup njala.

Ka se nama je eške zgaudilo v etoj decembersko-januarskoj nauči v Pécsi? Odišla sva vö na Trg *Széchenyina*, gde je koncerte poslušalo več gezero lüdi. Kauli džamije je bilau vse dozaprejto zavolo silvesterski raket, policajge so vsikšoga v red djemali, šteri je preveč blüzi staupo. Fudo je strašen vöter ... deset mejterov visiki krispan se je zibo ... lüstvo je že zaspejvalo himno ino žmetno čakalo ... Gasilci so v pau ednoj vöri donk dali dopüşčenje. Pécs je od staroga leta s farbastim nebeskim odnjom slobaud vzeu.

(Kejpa na 1. strani: Villánykövesd je eden od džundžov na vinskoi pauti Villány-Siklós.)

(konec serije)
-dm-

PEČENE RIBE SO S KÜJANIMI RIBAMI GELI

Zvün tzv. »slobaudni kraleski varašov« je bilau na trej tale raztalanom Vogrskom eške osemstau tzv. »trgov« (mezővárosok) tö, v šteraj je pod zemliškimi gospaudami živelo kauli pau miljauna lüdi. Dosta od te mejst se je do konca 17. stoletja cejlak vöspraznilo, ništerna - Kecs-kemét, Cegléd, Nagykovács ali Ráckeve - pa so zavolo odavanja mare bogata gratala. Debrecen je slišo k erdeljskomi rosagi ino biu s svojimi 12 gezero lidami najvejši vogrski varaš. Bautoške s té »kalvinistične Rome« so dozpodili pau Evrope, državno senje so leko držali sedemkrat na leto.

Po varašaj so zavolo straja pred odnjom začnili rame s kamla zidati, depa v 17. stoletju je bilau polonje od iž eške itak z lesa. Prauti ulici so té rami meli bauto ali veštak; sobe, künja ino kamre so gledale prauti dvoriški; na vrnji štak pa so pelale vauske stube. Ka vse so meli? Sin glavnoga birauva v Kolozsvári (Cluj) *Mihály Vicei*, je na priliko na stene kejpe apoštolov pa rimski cesarov obeso, emo je edno kaupanco, dosta lad pa staucov, dva staula ino dve posteli. V svoji ižaj je držo dosta zlati lančecov pa srebreni talejrov, posanc, žlic ino vilc. (Naučce so gostje eške itak s sebov prinesli.) Na knižnom omari je emo edno »gramatiko« pa en par »evangelijov« - depa eške tau tö samo za odati.

Varašanci so rano stanjüvali, od ponedeljka zrankoma do sobote večer delali ino rano spat ojdli. Njini žitek se je süko

kauli držine, céja pa varaša. Veselice so držali v nedelo zadvečerka ali večer po meši, igrali so jim goslarge pa cim-balaši. Če je eden inaš majster grato, so mogli na sto tresti fele gesti, dobro vino ino bejli krü djati.

Erdeljska varašanka v 17. stoletju

Na takši svetkaj so se varašanke pa varašanci po minti veuki nemešnjakov ravnali. Lapice pa so se tak na sé dejvale kak njine gospodarice, če rejsan so tau na dosta mejstaj sigurno dozpapövödali. Ranč tak kak piti brezi mere: po krčmaj so leko vino samo do devéte vöre večer natakali. Če je štoj nej baugo, so ga v klado (kaloda) zaprli ino s palcov namlatili. Regule pa so nej samo najvejši pidjanci nej nutdržali, liki dostakrat varaški voditeli, štanderge ino žedni predgarge tö nej.

85-90 procentov lüstva na Vogrskom so dali tlačani (jobbágyok), šteri so na baukši grüntaj pšenico, na slabšaj pa oves ali žito pauvali. V ništerni krajinaj so polonje zemlé eške itak v praji njali, depa na bole moderni gazdijaj so v edno tretjino zemlé v geseni, v drügo sprtoleti sejali ino samo tretjo tretjino v praji nja-

li. V zahodni talaj rosaga so že cejli grünt posejali ino zemlau gnojili.

Nücali so lesene plüge ino brane z železnimi talami, vlejkli so je z günci. Vsikdar več železni motk, vil ino lopat so tö meli. V 16.-17. stoletju je s Holandskoga k nam prišla žetva z »dugov kosauv«, s šterov so leko petkrat telko poželi kak s kosicov (srpom). Sildje so v snope vezali ino v oslice klali. Mlatitev z rokami je trpela več kednauv, donk pa so dvakrat-trikrat več pripauvali kak liki njini starci v srejdnoj vöki.

V tisti vogrski krajinaj, štere so Törki prejk meli, so falili delavci, zatok so nej mogli tak grünt delati. Dosta več so se spravlali z marov, štero so v leti pa v zimi tö vanej držali. Od sprtoletja do geseni so krave, svinjé pa birke travo pasle, v zimi pa so dobile süji šaš, rogoz pa igarco. Na senje so je tö eške pred zimauv odpelali, gda so krepke bile. Zvün toga so držali konje za tihinske pa domanje sodake.

Dosta so se spravlali s pauvanjom grauzdja pa sada tö. Desertno vino »aszú« je gratalo erično po cejloj Evropi, eške poseba na Polskom, gde je grauzdje nej raslo. Veuke vinarske krajine so zvün Tokaja bile eške kauli Balatona, Soprona ino v Dunakanyari. Tehnika je vsikdar bole moderna grtúvala, začnili so preše tö nücati.

Leta 1664 je *János Lippay* vödau prve vogrske knige o deli v gračenkaj, v šteraj dojspise stau domanji sadni fajt - djabka, grüške, slive, črešnje, breskve, višnje ino ribeze. V etom cajti so začnili na gračenkaj na vekše pauvati kukarco, krumple, tikvi, prpeu pa dvan. Po nauvom so sadili eške tulipane pa hijacinte tö.

Lüstvo, štero je pri vodaj živelo, je lovilo ribe, štere je eške friško na senje odneslo. Ništerne dobre falate pa so za sebé tö gordržali, vej pa kak

ljudska modrija pravi: »pečene ribe so s küjanimi ribami geli«. Dosta so se spravlali s fčelami, depa djajali tö - na pau ilegalno, vej so pa djagarško puško nej smeli držati.

V 16.-17. stoletju je vsikdar menje takši pavrov bilau, šteri so cejli grünt ali polonje meli. Zavolo erbanja je bilau vsikdar več tlačanov s frtau grünta - ali nika nej. »Gospaudovo delo« ali »robot« je tö dugše

Saški mali nemešnjak s sinaum, pauleg pa vogrski paver v šurki lačaj

grtúvalo, na konci 17. stoletja so mogli pavri že 2-3 dni na keden šenki svojoma gospodari delati.

Živeli so eške itak po vesnicaj s 100-200 lidami, njini prejdjen je biu birauv. Od 17. stoletja poznamo prve lotaröse, šteri so dobro znali pisati. V protestantski faraj so dühovniki pa vörnische stvaurili svoje tanače, tzv. »prezbiterije«, katoličanski plebanoši pa so začnili pisati matične knige.

Pavri so svoje rame blüzi gaušce z lesá, na Alföldi pa z ilojce zidali, zvekšoga z ednov künjov pa ednov ižov. Dim je že po rauri vöušo, zatok je iža več nej dijnata bila. Domanji so meli prausne lade, stolice ino stauce, dostakrat pa edno zibeu tö. Vsikdar več postel je bilau, menje so nakli spali. Cajtane (suknene) ino platnene srajce ino lače so nosili, lén ino konauplo za nji so pripauvali samí. Pastérge so si gvante z birkeče vune redili, štera je dosta hasnila v grau-

bom mrazi.

Najbole prausno lüstvo je na delaven den zvün krüja samo kašo s kapüstov ino repov gejló ali pa küjano testau z nikšim žmajom. Mesau je samo na rejtki na sto prišlo, dosta pa so mlejka ino medü zeli. Pastérge so tö nej na gausti agnjece ali koze klali, zvekšoga so samo birkečo mlejko geli. Malo baukše je bilau, gda so gostüvanje, krstitke ali drü-

gi svetek držali, takšoga ipa so se pavri tö radi veselili pa plesali. Največ veselice je bilau v fašenskom cajti.

Paversko lüstvo je zvekšoga nej znalo šteti pa pisati, v 18. stoletju je od 1640 pavrov v Železnoj županiji samo 40 znalo dojspisati svojo ime. Donk so ništerni foringaši, krčmarge pa bautoške malo latinski tö znali, vej so pa tau pri svojom deli dostakrat nücali.

Veški lidgé so se samo sploj na rejtki kaupali, spaudnje lače so samo na dva-tri kedne minjavali, zatok so dostakrat vüši dobili. Gda se je dejte nraudilo, je samo 50 procentov šanse mejlo, ka vözraščeni človek grata.

V törski cajtaj je eden visiki gospaud, šteri je komaut živo, leko računó, ka 44-46 lejt zadobi. Varašanci ino pavri pa so eške kračiši žitek meli. Zatok so tistoga ipa (bogate ali srmačke) ženske dosta mlajšov narajale - depa dosta pokopale tö.

-dm-

PETEK, 14.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 10.05 Dober dan, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Odrta starodavna mesta: Carigrad, britanska dokumentarna serija, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.30 Tarča, Globus, Točka preloma, 15.20 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.55 TV-izložba, 16.10 Neverjetna Greta, kratki dokumentarni film, 16.25 V svojem ritmu: Kdo bo najboljši?, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.00 Infodrom, 18.15 Pujsa Pepa: Medvedkov izlet, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Kinoteka: Plavajoče trave, japonski film, 1.00 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.25 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.20 Napovedujemo

PETEK, 14.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kana, 6.00 Napovedujemo, 8.50 Videotrak, 9.35 Slovenski magazin, 10.15 Prislunhimo tišini: Uspešni podjetniki invalidi, 10.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: superveslesalom (M), 12.00 Deskanje na snegu - svetovni pokal: paralelni veslesalom, mešane dvojice, 12.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, kvalifikacije, 14.35 Biatlon - svetovno prvenstvo: sprint (Ž), 16.00 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.25 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 16.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, kvalifikacije, 17.55 Holesterol - velika prevara, francoska dokumentarna oddaja, 18.55 V svojem ritmu: Kdo bo najboljši?, glasbeno-dokumentarna serija za mlade, 19.25 Videotrak, 20.00 Doktorica Fosterjeva (II), britanska nadaljevanka, 20.55 Val, norveško-švedski film, 22.40 Televizijski klub: Duša lačnega popotnika, 23.35 Zadnja beseda!, 0.15 Videotrak, 0.45 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, kvalifikacije, 2.10 Info kanal

SOBOTA, 15.02.2020, I. spored TVS

6.15 Kultura, Odmevi, 7.00 Otroški program: Op! 10.30 Osvežilna fronta: Čas, 11.00 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 11.25 TV-izložba, 11.40 Tednik, 12.40 NaGlas! 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 O živalih in ljudeh, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.50 TV-izložba, 14.05 Zadnja beseda! - izbor, 15.00 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 15.55 Ekipa Bled, slovenska nadaljevanka, 16.30 Na vrtu, izobraževalno-svetovalna oddaja, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Duhovni utrip: Šoa - spominjajmo se, 17.35 Alpe-Donava-Jadran, 18.00 Ozare, 18.10 Ambienti, 18.40 Hej, hej, Šapice!: Vodja krdela, risanka, 18.45 Mandi: Kit, risanka, 18.55 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 20.00 Joker, kviz, 20.55 Poj mi pesem, dokumentarno-glasbeni film, 22.45 Poročila, Šport, Vreme, 23.10 Sedmi pečat: Dosje 64, dansko-nemški film, 1.05 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.30 Dnevnik, Sobotni dnevnikov izbor, Utrip, Šport, Vreme, 2.25 Napovedujemo

SOBOTA, 15.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.05 Videotrak, 7.00 Najboljše jutro, 9.10 Alpski magazin, 9.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veslesalom (Ž), 1. vožnja, 10.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, 12.45 Alpsko smučanje - svetovni pokal: veslesalom (Ž), 2. vožnja, 14.35 Biatlon - svetovno prvenstvo: sprint (M), 16.15 Zgodovina planiških svetovnih prvenstev v poletih, 16.45 Migaj z nami, oddaja za razgibano življenje, 17.30 Avtomobilnost, 18.00 Sukanje niti modernih umetnikov, dokumentarni film, 19.00 Videotrak, 20.00 New York, New York, ameriški film, 22.40 Oče naroda: portret Janeza Stanovnika, dokumentarni film, 23.55 Kamor greš ... Tomaž Pengov, koncert, 1.10 Videotrak, 2.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti,

NEDELJA, 16.02.2020, I. spored TVS

7.00 Živ žav, otroški program, 10.00 Govoreči Tom in prijatelj: Izgubljeni prijatelj, risanka, 10.10 Žogomet, avstralska otroška nadaljevanka, 10.35 M. Dekleva - J. Pucihar: Zmaj v Postojnski jami, muzikal za otroški zbor in pevca - raperja, 11.10 TV-izložba, 11.25 Ozare, 11.30 Obzorja duha: Medicinske sestre in babice, 12.05

Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.25 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 15.10 TV-izložba, 15.30 Jaz sem William, danski film, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.20 Vikend paket, 18.40 Muk: Lovljenje oblakov, risanka, 18.55 Dnevnik, Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 20.00 V imenu ljudstva, slovenska nadaljevanka, 21.00 Intervju, 21.45 Poročila, Šport, Vreme, 22.10 Srečanje z Gorbačovom, britansko-nemški dokumentarni film, 23.40 Najin sinek - Frane Milčinski Ježek, Brina Vogelnik & Janez Dovč, 23.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.20 Dnevnik, 0.35 Politično s Tanjo Gobec, Zrcalo tedna, Šport, Vreme, 1.10 Napovedujemo

NEDELJA, 16.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 6.20 Videotrak, 7.15 Duhovni utrip: Šoa - spominjajmo se, 7.30 Koda: Družbena omrežja, 8.05 Glasbena matineja, 9.55 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 1. vožnja, 10.50 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, 12.50 Biatlon - svetovno prvenstvo: zasledovalna tekma (Ž), 13.40 Alpsko smučanje - svetovni pokal: slalom (Ž), 2. vožnja, 15.05 Biatlon - svetovno prvenstvo: zasledovalna tekma (M), 16.10 Peš po ameriških celinah, potopis, 17.20 Bodi svetloba, kanadska dokumentarna oddaja, 18.15 56. tekmovanje za Zlato lisico, športna reportaža, 18.45 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Dinstije: Šimpanzi, koprodukcijski dokumentarna serija, 20.50 Fajdiga: Bluz črnih revirjev, dokumentarno-glasbeni film, 21.45 Vikend paket, 23.00 56. tekmovanje za Zlato lisico, športna reportaža, 23.30 Videotrak, 0.30 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski poleti, 2.25 Info kanal

PONEDELJEK, 17.02.2020, I. spored TVS

6.30 Utrip, Zrcalo tedna, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.55 Hormonski vihar - znanstveni pogled na puberteto, nemška dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Profil: Aleksandar Popovski, 14.15 TV-izložba, 14.30 S-prehodi: Knjižnice, 15.05 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.15 Dober dan, Koroška, 15.45 TV-izložba, 16.00 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Zadnja beseda! 18.10 Malčki: Želva, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tednik, 21.00 Studio City, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Platforma, 23.30 Glasbeni večer, 0.20 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.45 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.40 Napovedujemo

PONEDELJEK, 17.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.05 Videotrak, 10.55 Obzorja duha: Medicinske sestre in babice, 11.30 Otroški program: Op! 12.05 Dobro jutro, 14.00 Doberdob - roman upornika, dokumentarni film, 15.15 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek: Zalagasper, 16.10 Ljubljana, London, New York - Tugo Šušnik, dokumentarni film, 17.15 Ljudje in zemlja, izobraževalno-svetovalna oddaja, 18.00 Indija z Joanno Lumley, britanska dokumentarna serija, 18.50 Nogomet - evropska liga: napoved kola, 19.20 Videotrak, 20.00 Peš po ameriških celinah, potopis, 20.55 Doktor Thorne, britanska nadaljevanka, 21.50 Odprto morje, francosko-italijanski dokumentarni film, 23.45 Videotrak, 0.20 Info kanal

TOREK, 18.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.50 Holesterol - velika prevara, francoska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Studio City, 14.25 TV-izložba, 14.45 Duhovni utrip: Šoa - spominjajmo se, 15.00 TV-izložba, 15.15 Lučka - Pitypang, otroška oddaja, 15.45 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.30 Koda, 18.05 A veš, koliko te imam rad: Srečna palica, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Bolnišnica New Amsterdam (I.), ameriška nadaljevanka, 20.45 Katarski dokumenti, koprodukcijska dokumentarna oddaja, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 23.05 Spomini: prof.dr. Zdenko Roter, 0.45 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.10 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.05 Napovedujemo

TOREK, 18.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.15 Videotrak, 9.00 Platforma, 9.50 Alpe-Donava-Jadran, 10.30 Dobro jutro, 12.25 Joker, kviz, 13.25 Avtomobilnost, 14.05 Biatlon - svetovno prvenstvo: posamična tekma (Ž), 16.10 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski tek, sprint, 17.55 Indija z Joanno Lumley, britanska dokumentarna serija, 18.50 Moja soba: Zavod Janeza Levca, resničnostna oddaja, 19.20 Videotrak, 20.00 Temna stran zlata, francosko-kanadska dokumentarna serija, 20.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 21.50 Tri okna in obešenje, kosovsko-nemški film, 23.20 NaGlas!, 23.35 Zadnja beseda!, 0.20 Videotrak, 0.55 Nordijsko smučanje - svetovni pokal: smučarski tek, sprint, 2.40 Info kanal

SREDA, 19.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 TV-izložba, 12.00 Življenje z avtizmom, britanska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Intervju, 14.20 TV-izložba, 14.35 Osmi dan, 15.10 Mostovi - Hidak, magazinska informativna oddaja, 15.40 Rojaki, oddaja o zamejcih, 15.50 TV-izložba, 16.05 Male sive celice: OŠ Stopiče in OŠ Petrovče, 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Biodiverziteteta z Marjano Honigsfeld Adamič, dokumentarna oddaja, 17.55 50 knjig, ki so nas napisale: Ivan Tavčar: Visoška kronika, 18.00 Zmedi gre v Zakajzato: Deževen sončni dan, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.05 Film tedna: Juliet, gola, ameriški film, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Sveto in svet, 23.45 Biodiverziteteta z Marjano Honigsfeld Adamič, dokumentarna oddaja, 0.15 Dnevnik Slovencev v Italiji, 0.40 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 1.35 Napovedujemo

SREDA, 19.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 8.40 Videotrak, 9.40 Dobro jutro, 11.35 Koda, 12.30 Lučka - Pitypang, otroška oddaja, 13.15 Indija z Joanno Lumley, britanska dokumentarna serija, 14.05 Biatlon - svetovno prvenstvo: posamična tekma (M), 15.55 Vikend paket, 17.25 Rokomet - liga NLB: Celje P. L. : Riko Ribnica, 19.00 Videotrak, 19.50 Žrebanje Lota, 20.00 Marius Petipa, francoski velikan ruskega baleta, francoski dokumentarni film, 20.55 Moje mnenje, 22.00 Deklina zgodba (I.), ameriška nadaljevanka, 22.50 (Ne)vidni slovenski film, dokumentarni film, 23.50 Videotrak, 0.35 Biatlon - svetovno prvenstvo: posamična tekma (M), 2.30 Info kanal

ČETRTEK, 20.02.2020, I. spored TVS

6.20 Kultura, 6.25 Odmevi, 7.00 Dobro jutro, Poročila, 9.05 Zimski počitniški program, 11.00 TV-izložba, 11.15 Vem!, kviz, 11.45 TV-izložba, 12.00 Vitaminski dodatki - čudež ali utvara, britanska dokumentarna oddaja, 13.00 Prvi dnevnik, Šport, Vreme, 13.35 Moje mnenje, 14.25 TV-izložba, 14.40 Slovenci v Italiji, 15.10 Brez meja - Határtalan, 15.40 TV-izložba, 15.55 Otroški program: Op! 17.00 Poročila ob petih, Šport, Vreme, 17.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 17.55 Na kratko: Deficitarni poklici, 18.00 Sovice: Poseben dan, risanka, 18.20 Vem!, kviz, 18.55 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 20.00 Tarča, Globus, Točka preloma, 22.00 Odmevi, Kultura, Šport, Vreme, 22.50 Osmi dan, 23.25 Doktor Thorne, britanska nadaljevanka, 0.25 Ugriznimo znanost, oddaja o znanosti, 0.50 Dnevnik Slovencev v Italiji, 1.15 Dnevnik, Slovenska kronika, Šport, Vreme, 2.10 Napovedujemo

ČETRTEK, 20.02.2020, II. spored TVS

4.00 Info kanal, 6.00 Napovedujemo, 10.10 Videotrak, 10.55 Biodiverziteteta z Marjano Honigsfeld Adamič, dokumentarna oddaja, 11.35 Dobro jutro, 13.30 Kino Šiška 10, dokumentarni film, 15.05 Biatlon - svetovno prvenstvo: mešane štafete dvojic, 15.55 Od blizu, pogovorna oddaja z Vesno Milek, 16.45 Čuki legende, koncert ob 30-letnici skupine, 18.20 Mami, strah me je, danska dokumentarna oddaja, 19.15 Videotrak, 19.55 Avtomobilnost, 20.20 Nogomet - evropska liga: napoved kola, 20.55 Nogomet - evropska liga: Bayer : Porto, šestnajstina finala, 22.50 Nogomet na miški - svetovno prvenstvo, 23.00 Ambienti, 23.30 Nogomet - evropska liga: vrhunci šestnajstine finala, 0.00 Slovenska jazz scena, 0.35 Videotrak, 1.05 Nogomet - evropska liga: Bayer : Porto, šestnajstina finala, 2.55 Info kanal

Deklice

Razstava likovnih del
Hajnal Papp

Slovenski kulturni in
informativni center
Monošter/
Szentgotthárd,
Gárdonyi ulica 1

**14. februar 2020,
ob 17. uri**

Razstavo bo odprl:
István Szántó
likovni umetnik

Pri otvoritvi sodeluje:
László Devecsery

pisatelj, dobitnik nagrade
Attile Józsefa

Organizator: **Zveza Slovencev
na Madžarskem**

Razstava bo na ogled do
14. marca 2020.

Lányok

Papp Hajnal
kiállítása

Helyszín: Szentgotthárd
Szlovén Kulturális és
Információs Központ
Gárdonyi utca 1.

2020. február 14.-17:00

Megnyitja:
Szántó István
képzőművész

Előad:
Devecsery László
József Attila díjas költő

Szervező:
**Magyarországi Szlovének
Szövetsége**

Megtekinthető:
március 14.-ig

POZVANJE

**DRŮŠTVO PORABSKI SLOVENSKI
PENZIONISTOV**

v soorganizaciji

SAKALAUVSKE VESI ino DU ROGAŠOVCI

Vas z veseldjom zové na

VARAŠKO

SLOVENSKO FAŠENSKO POVORKO,

stera bau na fašensko nedelo,

23. 02. 2020 v Monoštri.

Fašenki se napautijo od Lipe prauto

centra v **14.30 vöri.**

PRISRČNO POZVANI!

Program so finančno pomagili:

Fundacija Bethlen Gábor, Úrad R Slovenije za Slovence v zamejstvi, soorganizatorja in članstvo.

MEGHÍVÓ

**A RÁBA-VIDÉKI
SZLOVÉN NYUGDÍJAS EGYESÜLET
SZAKONYFALU és a ROGAŠOVCI NYE**

társzervezésében

2020. 02. 23-án

VÁROSI

SZLOVÉN FARSANGI FELVONULÁST

szervez, melyre tisztelettel meghív

minden kedves érdeklődőt.

A farsangolók **14.30 órakor**

indulnak a Lipától a fő tere.

Porabje

TEDNIK
SLOVENCEV NA MADŽARSKEM

Izhaja vsak četrtek
Založnik:
Zveza Slovencev na Madžarskem
Za založnika:
Jože Hirnök

Glavna in odgovorna urednica
Marijana Sukič
Naslov založnika in uredništva:
H-9970 Monošter,
Gárdonyi G. ul. 1.;
tel.: 94/380-767;
e-mail: porabje@gmail.com
ISSN 1218-7062

Tisk:
TISKARNA DIGITALNI TISK D.O.O.
Lendavska 1; 9000 Murska Sobota

Časopis podpirajo: Državna slovenska samouprava, Úrad predsednika vlade, oddelek za narodnosti, Zveza Slovencev na Madžarskem in Úrad vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu.
Naročnina: za Madžarsko letno 2.600 HUF, za Slovenijo 22 EUR. Za ostale države 52 EUR ali 52 USD.

Številka bančnega računa: HU75
11747068 20019127 00000000,
SWIFT koda: OTPVHUHB